

SPK216 SPECIALIZACE: EDUKACE ŽÁKŮ S NARUŠENOU KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOSTÍ A MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM 1

1. Logopedie, koncepce oboru logopedie, postavení logopedie v systému věd. Spolupráce s ostatními vědními obory.
2. Komunikace, charakteristika verbální a nonverbální komunikace. Komunikační proces, průběh komunikačního procesu. Narušená komunikační schopnost, dělení, klasifikace narušené komunikační schopnosti.
3. Teorie vývoje jazykových schopností. Současné aspekty ontogeneze řeči a jazykových schopností, faktory ovlivňující vývoj řeči a jazykových schopností. Jazykové roviny v ontogenezi řeči.
4. Pomůcky a přístroje užívané v logopedické praxi.
5. Anatomie a fyziologie mluvních orgánů (ústrojí respirační, fonační, artikulační). Inervace orofaciálního svalstva.
6. Fonetika, předmět výzkumu fonetiky, fonetická metodika – základní prvky mluvené řeči, rozdělení hlásek. Hlásky v českém jazyce, fyziologické tvoření samohlásek a souhlásek.
7. Rossettiho kategorizace dětí s rizikem ve vývoji komunikační schopnosti.
8. Narušený vývoj řeči, kategorie narušeného vývoje řeči.
9. Opožděný vývoj řeči, etiologie opožděného vývoje řeči. Logopedická intervence u dětí s OVR, možnosti ovlivňování vývoje řeči a jazykových schopností.
10. Specificky narušený vývoj řeči – etiologie, symptomatologie, logopedická intervence.
11. Specifika vývoje řeči dětí s mentálním postižením. Vliv stupně, formy a typu mentálního postižení na vývoj řeči a jazykových schopností.
12. Dyslalie – etiologie, projevy, klasifikace. Zásady přístupu při odstraňování dyslalie. Průběh odstranění dyslalie.
13. Rehabilitační metody využívané v logopedické intervenci (Orofaciální regulační terapie, Vojtova metodika reflexní lokomoce, Synergetická reflexní terapie, Myofunkční terapie, Bobath koncept, Petöho terapie...)
14. Rozvoj foneticko- fonologické roviny u žáků s mentálním postižením (dechová, fonační cvičení, sluchové vnímání a fonemická diferenciacie, motorika mluvních orgánů, postup vyvození hlásek, prozodické faktory řeči, rytmizace).
15. Rozvoj lexikálně-sémantické roviny u žáků s mentálním postižením (pasivní a aktivní slovní zásoba)

16. Rozvoj morfoložicko-syntaktické roviny u řáků s mentálním postižením (gramatická stavba, jazykový cit).
17. Rozvoj pragmatické roviny u řáků s mentálním postižením (řádost, navázání a udržení rozhovoru, eliminace intruse, souvislé vyjadřování, dramatizace)

Odborná literatura:

- Bočková, B. (2015). *Podpora řáků se specificky narušeným vývojem řeči*. Brno: Masarykova univerzita.
- Bytešníkova, I. (2012). *Komunikace dětí předškolního věku*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Bytešníkova, I. (2014). *Koncepce rané logopedické intervence v České republice. Teorie, výzkum, praxe*. Brno: Masarykova univerzita.
- Bytešníkova, I. (2007). *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. Brno: MU.
- Ciccotti, S. (2008) *Rozumíte svému děťátku? Zajímavé psychologické experimenty pro lepší pochopení nejmenších dětí*. Praha: Portál.
- Doherty-Sneddon, G. (2005) *Neverbální komunikace dětí. Jak porozumět dítěti z jeho gest a mimiky*. Praha: Portál.
- Dvořák, J. (1998) *Logopedický slovník*. Žďár nad Sázavou: Edice Logopaedia clinica.
- Hála, B. *Úvod do fonetiky*. (1957) Praha: SPN.
- Hornáková, K., Kapalková, S., Mikulajová, M. (2009) *Jak mluvit s dětmi od narození do tří let*. Praha: Portál, s. r. o..
- Jurkovičová, P., Olejníčková, P., Pastieriková, L., Regec, V. (2010) *Komunikace a lidé s mentálním postižením: metodický materiál*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.
- Kittel, A. (1999) *Myofunkční terapie*. Praha: Grada Publishing.
- Klenková, J. (1999) *Kapitoly z logopedie II., III.* Brno: Paido, 1999.
- Klenková, J. (2006) *Logopedie*. Praha: Grada Publishing.
- Klenková, J. et al. (2008) *Vzdělávání řáků s narušenou komunikační schopností*. Brno: Paido.
- Klenková, J., Bočková, B., Bytešníkova, I. (2012) *Kapitoly pro studenty logopedie*. Brno: Paido.
- Krauhlová, B. (2013) *Dyslalie*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- Lechta, V. a kol. (2003) *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál
- Lechta, V. a kol. (2005) *Terapie narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál.
- Lechta, V. (2002) *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Praha : Portál
- Lechta, V. (2010) *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál.
- Lejska, M. (2002) *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno, Paido.
- Love, R. J., Wanda, G. W. (2009) *Mozek a řeč: Neurologie nejen pro logopedy*. Praha: Portál.
- Mikulajová, M., Rafajdusová, I. (1993) *Vývinová dysfázia. Špecificky narušený vývin řeči*. Bratislava.
- Neubauer, K. (2011). *Artikulace a fonologické rozlišování hlásek*. Havlíčkův Brod: Tobiáš.
- Ohnesorg, K. (1986) *Fonetika pro logopedy*. Praha.
- Průcha, J. (2011) *Dětská řeč a komunikace. Poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada Publishing,
- Seidlová Málková G., Smolík, F. (2014). *Diagnostika jazykového vývoje. Diagnostická baterie pro posouzení vývoje jazykových znalostí a dovedností dětí předškolního věku*. Praha: Grada Publishing, a.s..
- Smolík, F., Seidlová Málková, G. (2014) *Vývoj jazykových schopností v předškolním věku*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Štěpán, J., Petráš, P. (1995) *Logopedie v praxi*. Praha: Septima.

Vitásková, K., Peutelschmiedová, A. (2005). *Logopedie*. Olomouc: Univerzita Palackého